

end under stabile prisforhold eller faldende priser, idet en sådan tendens ikke kunne anses for uforenelig med fri prisdannelse. I indstillingen til ministeren har ankenævnet sluttelig tilføjet, at nævnet ville finde det ønskeligt, om prislovens § 13 ved førstkommande lejlighed kunne ændres, således at den — efter nævnet opfattelse — bestående uoverensstemmelse mellem paragraffens affattelse og dens tilsigtede rækkevidde kunne fjernes.

Det skal fremhæves, at rådets skrivelse af 2. oktober 1950 (jfr. skrivelse af 7. november 1951) med hensyn til fortolkningen af § 13 kun tager sigte på tilfælde af ekstraordinære prisstigninger (inflation), således at den nuværende prislov med de dertil hørende fortolkende skrivelser ikke giver prismyndighederne adgang til i en prisnedgangsperiode eller under et udbredt prisfald indenfor en branche ved regulering af avancerne at sikre, at forbrugerne får den fulde fordel af prisfaldet. Det kunne dog hævdes, at selve den omstændighed, at et prisfald ikke slår igennem i priserne til forbruger, er tegn på, at konkurrencen ikke er tilstrækkelig virksom, således at der heri kunne være begrundelse for at gribe regulerende ind.

Afgørende for bedømmelsen af, hvorvidt det kan anses for nødvendigt at foretage indgreb i tilfælde, hvor stigende avancer på et område modvirkes af lavere omkostninger f. eks. lavere importpriser, må det iøvrigt være, af hvilken karakter den almindelige økonomiske udvikling i samfundet er. Såfremt man befinder sig i en almindelig prisnedgangsperiode, vil der — selvom der på enkelte områder skulle vise sig tendens til stigende avancer — næppe være anledning til at gribe ind, idet avanceforøgelserne under disse omstændigheder ikke får videregående konsekvenser. Hvis derimod situationen er præget af almindelig prisopgang (inflation), vil den omstændighed, at stigende avancer på enkelte områder delvis modvirkes af faldende omkostninger (lavere importpriser), efter rådets opfattelse ikke kunne anføres mod nødvendigheden af at gribe regulerende ind, idet avanceforøgelserne under sådanne forhold vil kunne bidrage til at forstærke den igangværende inflation.

Spørgsmål 31. Hvorledes administrerer priskontrolrådet prislovens § 13, stk. 1, 2. punktum? I hvilket omfang søger rådet ved tilrettelæggelse af prisordninger at tilskynde virksomhederne til at gennemføre forbedringer i driften?

I prislovens § 13, stk. 1, 2. punktum, er det bestemt, at priskontrolrådet ved fastsættelsen af priser og avancer for sådanne varer og ydelser, hvor konkurrencen ikke er tilstrækkelig virksom til at sikre fri prisdannelse, ikke kan sætte prisen lavere, end at virksomheder, der arbejder med efter forholdene tidssvarende materiel, og som drives på normal teknisk og kommerciel hensigtsmæssig måde, kan opnå dækning for omkostninger til varens indkøb, fremstilling, hjemtagelse, forhandling og transport samt en rimelig nettoavance.

Denne bestemmelse indførtes i loven af 31. marts 1949, og formuleringen af nævnte bestemmelse sammenholdt med § 1, stk. 2, synes at vise, at priskontrolrådet ved fastsættelsen af priser og avancer skal gå ud fra forholdene, som de ville stille sig, såfremt der på de pågældende områder fandtes fri prisdannelse. I overensstemmelse hermed har rådet som grundlag for fastsættelsen af priser og avancer benyttet omkostningerne i de virksomheder, der repræsenterer det indenfor branchen normale, idet det må antages, at det netop er disse virksomheder, der under en fri prisdannelse ville være prisbestemmende.

Det af folketinget nedsatte udvalg til behandling af prislovsforslaget afgav den 25. marts 1949 betænkning — se rigsdagstidende 1948—49, tillæg B. sp. 1743, hvoraf det fremgår, at dette har været hensigten med nævnte bestemmelse, idet det heri er udtalt, at forholdene i virksomheder, hvis omkostninger må siges at være ekstraordinært lave som følge af specielle tekniske fremskridt, organisation, bedre arbejdstilrettelæggelse o. lign., ikke kan lægges til grund ved prisfastsættelsen, da det må findes rimeligt, at sådanne virksomheder har gunstigere indtjeningsforhold end virksomheder, der ikke har en tilsvarende effektivitet.

Er der for en vare fastsat maksimalpris efter ovenstående retningslinier, vil der netop for virksomheder med ekstraordinært lave omkostninger findes sådanne gunstigere indtjeningsforhold, og der vil særlig for virksomheder, der arbejder med utidssvarende materiel, og som ikke drives på normal teknisk og kommerciel hensigtsmæssig måde, og som følge deraf ikke ved den fastsatte maksimalpris opnår dækning for deres omkostninger, være et stærkt incitament til at gennemføre forbedringer i driften og derved opnå en nedsettelse af omkostningerne. I det hele taget gælder det, at maksimalpriser må indebære